

ורכב תאמינים

עלון שבועי מבית 'בני אמונים'

פְּנִיני אמונים

פְּנִיני אָמון ותַּפְלָה על הפְּרִשָּׁה

ו'ובַכְתָּה אֶת אֲבִיָּה וְאֶת אִמָּהּ בְּבֵית הַפְּנִסָּה

"וְהִסִּירָה אֶת שְׂמֹלֶת שְׂבִיָּהּ מֵעֲלֶיהָ וְיֹשְׁבָה בְּבֵיתָךְ וּבְכַתְּהָ אֶת אֲבִיָּהּ וְאֶת אִמָּהּ יָרַח יָמִים" (כא י')

כְּתַב ה'אִיּוֹר הַחַיִּים' הַקְּדוּשׁ כִּי בְּפְרִשֶׁת "כִּי תֵצֵא לְמִלְחָמָה עַל אִיבִיךָ" רָמְזָה הַתּוֹרָה לְדַרְךְ שְׂבָאָמְצֵעוּתָהּ יוּכַל הָאָדָם לְנַצֵּחַ אֶת אוֹיְבוֹ הַגְּדוֹל, הֵלֵא הוּא הַיִּצְרַר הָרַע, וְלִשׁוֹב בְּתִשׁוּבָה שְׂלֵמָה. בְּתוֹךְ דְּבָרָיו דָּרַשׁ פְּסוּקֵי זֶה פָּה: "וְהִסִּירָה אֶת שְׂמֹלֶת שְׂבִיָּהּ מֵעֲלֶיהָ" - בְּבֹאוֹ לְהִסִּיר מֵעֲלָיו אֶת הַחֻטְאִים וּלְמַרְק אֶת נִשְׁמָתוֹ מִטְּנוּפָם, "וְיֹשְׁבָה בְּבֵיתָךְ" - יֵשֶׁב בְּבֵית הַמְּדוּשׁ, "וּבְכַתְּהָ אֶת אֲבִיָּהּ וְאֶת אִמָּהּ יָרַח יָמִים" - וְשֵׁם יִבְכֶּה וְיִתְחַרַּט בְּמִשְׁפָּה כֹּל חֲדָשׁ אֲלוּל, שְׁנֵתָן לְיִשְׂרָאֵל כְּדֵי שְׂיִוְכְלוּ לְשׁוֹב בְּתִשׁוּבָה עַל חֻטְאֵיהֶם, עַל כֵּן שְׂמַעַל בְּקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא - "אֲבִיָּה" וּבְכַתְּהָ יִשְׂרָאֵל - "אִמָּה".

עַל רַבֵּי אֶפְרַיִם זְלַמֵּן מַרְגְּלִיּוֹת, בְּעַל ה'מִטְּשֶׁה אֶפְרַיִם', הָעִידוֹ כִּי מִתְחַלֵּת חֲדָשׁ אֲלוּל וְעַד סוּפוֹ, הִיָּה הַמְּקוּם שָׁבוּ עַמְד בְּתַפְלָה רְטוּב מִהַבְּכִיּוֹת שֶׁשְׂפָפָה בַּעַת תַּפְּלָתוֹ.

אִיּוֹר הַחַיִּים: 'בֵּית אֶרְוָה' (לַרְד"ב צוּקְרָאן) הַרְוִיּוֹת בְּפִתְיָחָה מַחְתָּן הַמְּחַבֵּר

לא תַחַרְשֵׁי מ'תַּפְלָה עַל הַגְּאֻלָּה

"לֹא תַחַרְשֵׁי בְשׂוֹר וּבַחֲמֹר יַחֲדוּ" (כב י')

בְּעַל ה'מְאֹר וְשִׁמְשֵׁי' לְמַד מִפְּסוּקֵי זֶה רָמְזוּ לַחֻבְתַּת הַתַּפְּלָה עַל הַגְּאֻלָּה:

בְּסִדְרַת הַגְּאֻלָּה הָעֵתִידִיָּה, עֵתִיד תַּחֲלָה לְבֹא מְשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף לְהוֹשִׁיעַ אֶת יִשְׂרָאֵל. אוֹלָם בְּמִלְחָמָתָהּ גּוֹג וּמְגוּג הוּא יִהְיֶה, וְהַגְּאֻלָּה הַשְּׂלֵמָה תְּבֹאוּ עַל יְדֵי מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד (רָאָה סֵפֶה נב א, וּמִהַרְשֵׁ"א שֵׁם). וְכֵן רָמְזוּ הַכְּתוּב: "לֹא תַחַרְשֵׁי" - בַּל תַּחַרְשֵׁי מִלְּשֹׂאֵת תַּפְלָה וּלְצַפּוֹת לְבִיאַת שְׁנֵי הַמְּשִׁיחִים: "בְּשׂוֹר" - רָמְזוּ לְמְשִׁיחַ הָרִאשׁוֹן שֶׁהוּא מֵאֲרֵעוֹ שֶׁל יוֹסֵף שְׂעֲלִיו נֶאֱמַר (דְּבָרִים ג' ז'): "בְּכּוֹר שׂוֹרוֹ הָדָר לוֹ", "וּבַחֲמֹר" - רָמְזוּ לְמְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד שֶׁעֵתִיד לְבֹאוֹ אַחֲרָיו, וְיִתְגַּלֶּה לְעֵינֵינוּ כְּ"עֵנִי וְרַכֵּב עַל חֲמֹר" (זְכָרְיָה ט טו).

מְאֹר וְשִׁמְשֵׁי

מְקוֹר לְאַחִיזַת הַצִּיצִיּוֹת בְּבְרוּךְ שְׂאֲמֹר

"גְּדָלִים תַּעֲשֶׂה לָךְ עַל אַרְבַּע כְּפֻפּוֹת כְּסוּתָךְ אֲשֶׁר תַּכְסֶּה בָּהּ" (כב י')

עַל מֵאָה בְּרִכּוֹת מְרִוּיָּחִים בְּכַפְלַיִם

"שִׁלַּח תְּשַׁלַּח אֶת הָאֵם וְאֶת הַבְּנָיִם תַּקְּחָ לָךְ לְמַעַן יֵיטֵב לָךְ וְהִאֲרַכְתָּ יָמִים" (כב ז')

רַבֵּי יַצְחָק מַגְּלִיד מַחְכְּמֵי בְּגֵדָד דָּרַשׁ מִפְּסוּקֵי זֶה רָמְזוּ לְשִׁכְרוֹ שֶׁל הַמְּקַפֵּיד לְבְרוּךְ מֵאָה בְּרִכּוֹת מְדִי יוֹם:

"הָאֵם" אוֹתִיּוֹת "מֵאָה". "שִׁלַּח תְּשַׁלַּח אֶת הָאֵם" - עַל הָאָדָם לְשַׁלַּח מִיָּדֵי יוֹם מֵאָה בְּרִכּוֹת לְאָבִיו שְׂבִשְׂמִים, וּבְכֶּה יְרוּיֹת בְּכַפְלַיִם: "לְמַעַן יֵיטֵב לָךְ" - בְּשִׁכְרַת הָעוֹלָם הַזֶּה, שֶׁהִרְי אֶמְרוּ חֲכָמִים (הַלְוִין פו א) כִּי שְׂכָרָה שֶׁל כָּל בְּרִכְיָה הוּא עֲשָׂרָה זְהוּבִים. "וְהִאֲרַכְתָּ יָמִים" - שְׂכָן גְּדוֹלָה הִיא סְגֻלַּת הַבְּרִכּוֹת לְמַנְעַ מַחֲלוֹת מֵהָאָדָם, כְּמֵאֲמַר חֲכָמִים (בַּמְד"ר יח כא) שְׂבִכְךָ שֶׁתִּקַּח דָּוִד הַמֶּלֶךְ לְבְרוּךְ מֵאָה בְּרִכּוֹת, עֲצַר אֶת הַמַּגְפָּה שֶׁפָּרְצָה בְּיָמָיו.

צִלַּח רַכֵּב

נִהְיָה יִשְׂרָאֵל לְאַחֲזוֹ אֶת הַצִּיצִיּוֹת בְּיָדֵיהֶם בַּעַת אֲמִירַת 'בְּרוּךְ שְׂאֲמֹר' (מְנוּ אַבְרָהָם' נא א, ע"פ 'שַׁעַר הַכְּנֻת' לַמַּהְרַח"ו עֵינָן בְּרוּךְ שְׂאֲמֹר). רָמְזוּ לְמַנְהַג זֶה דָּרַשׁ רַבֵּי יַעֲקֹב אַבּוּחֲצִירָה בְּעַל ה'אֲבִיר יַעֲקֹב' מִהַפְּסוּק שֶׁלְפָנָיו הַמְּכַנֶּה אֶת הַצִּיצִיּוֹת: "גְּדָלִים" - בְּגִימְטְרִיָּה פ"ז וְאֵף בְּבְרַכַּת 'בְּרוּךְ שְׂאֲמֹר' י"ח מְלִים, כְּנֶרְמֵז בְּפְסוּק (ש"ה ש ה יא): "רֵאשׁוּ [רֵאשׁ הַתַּפְּלָה] כְּתָם פִּז" (טוֹר או"ח נא; מְשֻׁנָּה בְּרוּךְ' שֵׁם ס"ק א).

מְחַשֵּׁף הַלְבָן

תַּפְּלוֹת הַבְּאוֹת מִכַּת 'עֲלִילוֹת'

"וְהִנֵּה הוּא שֵׁם עֲלִילַת דְּבָרִים לְאִמּוֹר" (כב ז')

דָּרַשׁ רַבֵּי יַעֲקֹב צְבִי יֵאֵלִישׁ בְּעַל 'מְלוֹא הַרוּעִים':

אֶמְרוּ חֲכָמִים (נִבְמוֹת טו א): "מִפְּנֵי מָה הִיוּ אַבּוּתֵינוּ עַקוּרִים? מִפְּנֵי שֶׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מִתְאַוֶּה לְתַפְּלָתָן שֶׁל צְדִיקִים". עֲבָדָה זֹאת נִרְמַזת בְּפְסוּק שֶׁלְפָנָיו: "וְהִנֵּה הוּא" - הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁהוּא: "נֹדָא עֲלִילָה עַל בְּנֵי אָדָם" (תַּהֲלִים טו ה), "שֵׁם עֲלִילַת דְּבָרִים" - עַל הַצְדִיקִים שֶׁהוּא מִתְאַוֶּה לְתַפְּלָתָם, "לְאִמּוֹר" - בְּשִׁבִיל שִׁתְּפַלְלוּ לְפָנָיו.

אִמְתָּ לְעֵקֵב

לְבַקֵּשׁ בְּתַפְלָה כְּמִתְנַת חָנָם

"כִּי תִשָּׂה בְרַעַף מִשָּׂאת מְאוּמָה לֹא תִבֵּא אֶל בֵּיתוֹ לְעֵבֶט עֲבֹטוֹ; בַּחוּץ תַּעֲמֹד וְהָאִישׁ אֲשֶׁר אִתָּה נִשֵּׂה בוֹ יוֹצִיא אֶלֶיךָ אֶת הָעֵבֹט הַחוּצָה; וְאִם אִישׁ עֵנִי הוּא לֹא תִשָּׂבַע בְּעֵבֶטוֹ; הֵשֵׁב תְּשִׁיב לוֹ אֶת הָעֵבֹט כְּבוֹא הַשְּׂמֵשׁ וְשָׂכַב בְּשִׁלְמָתוֹ וּבְרַכְךָ וְלָךְ תִּהְיֶה צְדָקָה לְפָנָי ה' אֱלֹקֶיךָ" (כד י-י')

דָּרַשׁ ה'חֲתָם סוֹפֵר':

מִי שֶׁבִּיָּדוֹ מְצוּוֹת וּמְעִשִׂים טוֹבִים, בַּל יִתְבַּע אֶת שְׂכָרָם בְּתַפְּלָתוֹ. כִּי אִם יִנְהַג כֵּן יִזְקַק בְּכַפְלַיִם: שְׂכָרוֹ יִנָּתֵן לוֹ מִמְקוּרוֹת חִיצוֹנִיִּים וְלֹא מִצַּד הַקְּדוּשָׁה, וּמִתּוֹךְ כֶּף הוּא לֹא יִפִּיק מִמֶּנּוּ כֹּל תּוֹעֲלַת. מְלֻבָּד זֹאת הוּא יִפְסִיד אֶת שְׂכָרוֹ בְּעוֹלָם הַבָּא, לְפִי שְׂכָבְרָ אֶכַל אֶת שְׂכָר מְצוּוֹתָיו בְּעוֹלָם הַזֶּה. לְעַמַּת זֹאת אִם יִבְקֹשׁ בְּתַפְּלָתוֹ כְּמִתְנַת חָנָם יְרוּיֹת בְּכַפְלַיִם: שְׂכָרוֹ בְּעוֹלָם הַזֶּה יִנָּתֵן לוֹ כְּמִתְנַת חָנָם מִצַּד הַקְּדוּשָׁה וְהוּא יִמְצָא בוֹ טוֹבָה וּבְרַכָּה, וְשִׁכְר מְצוּוֹתָיו יִהְיֶה שְׂמוֹר לוֹ לְעוֹלָם הַבָּא.

לְכֶךָ רָמְזוּ הַפְּסוּקִים שֶׁלְפָנָיו: "כִּי תִשָּׂה בְרַעַף מִשָּׂאת מְאוּמָה" - אִם זְכִיתָ לְקַיֵּם אֶת מְצוּוֹת הַתּוֹרָה, בַּל תִּנְהַג בְּקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הַנִּקְרָא רַעַף (רָאָה מְשָׁלִי יז') כְּנוֹשָׂה הַתּוֹבֵעַ אֶת פְּרֵעוֹן חוֹבוֹ. עַל כֵּן "לֹא תִבֵּא אֶל בֵּיתוֹ" - לְהַתְּפַלֵּל בְּבֵית הַפְּנִסָּה, כְּדֵי "לְעֵבֶט עֲבֹטוֹ" - לְדַרְשׁ מִמֶּנּוּ אֶת הַשְּׂכָר הַמְּגִיעַ לָךְ. שְׂכָן אִם תִּנְהַג כֵּן יִקְיָם כֶּךָ: "בַּחוּץ תַּעֲמֹד וְהָאִישׁ אֲשֶׁר אִתָּה נִשֵּׂה בוֹ יוֹצִיא אֶלֶיךָ אֶת הָעֵבֹט הַחוּצָה" - שְׂכָר מְצוּוֹתָיֶךָ יִנָּתֵן לָךְ מִמְקוּרוֹת חִיצוֹנִיִּים וְלֹא מִצַּד הַקְּדוּשָׁה.

לְעַמַּת זֹאת "וְאִם אִישׁ עֵנִי הוּא" - אִם תַּעֲמֹד כְּעֵנִי בְּפִתְחָה וְתִבְקֹשׁ בְּתַפְּלָתְךָ מִתְנַת חָנָם, ו'לֹא תִשָּׂבַע בְּעֵבֶטוֹ" - לֹא תַחֲשַׁב שֶׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא חַיֵּב לְקַבֵּל תַּפְּלָתְךָ כְּשָׂכָר בְּעֵבֹר מְצוּוֹתָיֶךָ, אֲלֵא אֲדַרְבְּהָ: "הֵשֵׁב תְּשִׁיב לוֹ אֶת הָעֵבֹט" - תְּשִׁיב לוֹ שְׂבַח וְהוֹדָיָה עַל שְׂכָרָה אוֹתָךְ לְקַיֵּם מְצוּוֹתָיו, אֲזִי תְרוּיֹת בְּכַפְלַיִם: "וְיֹשְׁבָה בְּשִׁלְמָתוֹ" - כְּאֲשֶׁר תִּשָּׂבַע לְמִנְחָתְךָ בְּבוֹא יוֹמְךָ, תִּקַּבֵּל אֶת שְׂכָר מְצוּוֹתָיֶךָ. וְעוֹד: "וְלָךְ תִּהְיֶה צְדָקָה לְפָנָי ה' אֱלֹקֶיךָ" - שְׂשִׁכְרְךָ בְּעוֹלָם הַזֶּה יִנָּתֵן לָךְ מִמְקוֹר הַקְּדוּשָׁה וְהַבְּרַכָּה.

חֲתָם סוֹפֵר

בשבת קדש פרשת 'כי תצא' - י"ג באבול תשפ"א, בחול יום השנה ה"ח לפטירתו של הרה"ח רבי חיים בן ציון בן הרה"ח, רבי אהרן צבי מרמורשטיין זללה"ה, אשר כל מיני חינו היה 'שומר אמונים' כפשוטו - שימר וצפה לשמש ברכות ולענות אמון אחריו, ובפרט אחר ברכות השחר.

לזכרו ולעלוי נשמתו חולל בנו הנגיד רבי יעקב דב מרמורשטיין שליט"א את מהפכת 'בני אמונים' שמכחה רכבות אלפי ישראל פותחים את יומם מדי בקר כאמירת ברכות השחר בחברותא ומהדרים במצות עניית אמן. נא הקדישו בשבת קדש י"ג באבול את אמירת ברכות השחר בחברותא לעלוי נשמתו.

'גדול העונה אמן יותר מן המברך' מהרות באורים (ה)

ידוע הוא מאמר חז"ל (ברכות ג ג א): "רבי יוסי אומר: גדול העונה אמן יותר מן המברך... ותמהו רבים: לכאורה המברך הוא המשבח והמודה, והעונה אמן רק מסכים לדבריו. מדוע אם כן אמן רבי יוסי גדולה מעלת העונה אמן על המברך?

בעלונים הקודמים הבאנו מהרות של באורים נפלאים ממאורי הדורות. במדור שלפנינו החתום את הנושא, נביא הסברים נוספים המבארים מאמר זה. כאשר נתבונן בדברים נבחין כי כל תרוץ והסבר מבהיר ומחדד נקודה מסוימת במעלתה של ענית אמן. יחד חוגרים התרוצים לזקרו רב עצמה המאיר באור יקרות את שגב מעלתה של ענית אמן.

י.ט. אמן - מצוה מן התורה

רבי יוסף שטיינהרט מפירודא בעל זכרון יוסף באר: בשונה מרב הברכות שחיובן אינו אלא מדברנו (ברכות לה א), ענית אמן היא מצוה מן התורה. וכפי שדרכו חכמים מדברי משה לישראל בפרשת האזינו (דברים לב א): "כי שם ה' אקרא - הבו גדל לאלוקינו" - בשעה שאני מזכיר שם ה' בברכה, אתם הבו גדל בענית אמן" (לקוטי שמיני האזינו תתקמב; ו"ש" ברכות כא א ד"ה כי שם). נתן ללמד מן אף כאשר המברך אינו מחיב בברכה אלא מדברנו, מצוה התורה על השומע לענות אחריו אמן, שיהי הזכיר המברך שם שמים בברכתו. לפיכך גדול העונה אמן מן המברך (שבת זכרון יוסף חדושים ודרשות).

הנצי"ב מוולוז'ין סובר שדרכת חכמים "הבו גדל לאלוקינו" - בענית אמן אינה למוד גבור, וחכמים הביאו פסוק זה רק כסמך לחובת ענית אמן. אולם גם לדעתו נתן לבאר שלפי שלחיוב ענית אמן יש סמך מן התורה, גדולה היא מהברכות שאין חיובן אלא מדברנו, ולפיכך גדול העונה מן המברך (המשמט שאג"ה עקב שאילתא מחס).

כ. אמן - בקושי טובת המברך

האדמו"ר רבי יחזקאל מקוז'מיר באר: העונה אמן מבקש בעניתו לקיים את הברכה שבברך חברו. מעלה זו אינה מקימת במברך ובשל כך: גדול העונה אמן יותר מן המברך" (נחמד מטה פ"ת פסוקי).

כא. אמן - לשם שמים

בעל המנחת אלעזר ממונקאטש באר: אמירת ברכה בכונה גוררת תשומת לב מהסובבים, ומתוך כך היא יכולה לעורר בלב המברך רהוות גאוה. אולם ענית אמן שאינה אלא מלה אחת אינה מעוררת תשומת לב, ומשום כך יכול האדם לענותה בכונה לשם שמים וללא פניית כלל. על כן הפליגו במעלתה.

על פי זה באר את הסבה שלאחר שאמר רבי יוסי: "גדול העונה יותר מן המברך", רבי רבי יהודה: "השמים כן הוא". בפשטות, באומרו 'השמים' התכוון רבי נהוראי להשבע בשם שמים שדברי רבי יוסי אמת (רש"י גירסא ב"ב ד"ה השמים). אולם לפי המבאר נתן לומר שרבי נהוראי אף להסביר את טעמו של רבי יוסי: העונה אמן גדול מן המברך, משום "השמים כן הוא" - שקרוב הוא לענות לשם שמים יותר מן המברך (דברי תורה ח"ד אות מד).

כב. אמן - דבקות בבורא

באפן נוסף פרש הרבי ממונקאטש: ענית האמן משפיעה על העונה להדבק בבוראו ולעלות מדוה לדוה בעבודת ה', יותר

יש שהסביר מאמר זה על פי משל מהחיים: כאשר שער נגוע וצריך להכות בו כדי לפותחו, מכה אחת חזקה תועיל יותר מהפאות רבות חלשות. זאת אף על פי שהכח המצטבר של הפאות החלשות גם מהכח המופעל בהכאה אחת. כך גם בענינו: המברך אמן מרבה לשבח ולהודות, אף העונה אמן בכונה, מתמצית את כל הברכה במלה אחת, ולכן כחו רב מן הברכה (שומר אמת לר"מ שצ"ל תפלה עמי קנב).

יש שהסביר מאמר זה על פי משל מהחיים: כאשר שער נגוע וצריך להכות בו כדי לפותחו, מכה אחת חזקה תועיל יותר מהפאות רבות חלשות. זאת אף על פי שהכח המצטבר של הפאות החלשות גם מהכח המופעל בהכאה אחת. כך גם בענינו: המברך אמן מרבה לשבח ולהודות, אף העונה אמן בכונה, מתמצית את כל הברכה במלה אחת, ולכן כחו רב מן הברכה (שומר אמת לר"מ שצ"ל תפלה עמי קנב).

יש שהסביר מאמר זה על פי משל מהחיים: כאשר שער נגוע וצריך להכות בו כדי לפותחו, מכה אחת חזקה תועיל יותר מהפאות רבות חלשות. זאת אף על פי שהכח המצטבר של הפאות החלשות גם מהכח המופעל בהכאה אחת. כך גם בענינו: המברך אמן מרבה לשבח ולהודות, אף העונה אמן בכונה, מתמצית את כל הברכה במלה אחת, ולכן כחו רב מן הברכה (שומר אמת לר"מ שצ"ל תפלה עמי קנב).

יש שהסביר מאמר זה על פי משל מהחיים: כאשר שער נגוע וצריך להכות בו כדי לפותחו, מכה אחת חזקה תועיל יותר מהפאות רבות חלשות. זאת אף על פי שהכח המצטבר של הפאות החלשות גם מהכח המופעל בהכאה אחת. כך גם בענינו: המברך אמן מרבה לשבח ולהודות, אף העונה אמן בכונה, מתמצית את כל הברכה במלה אחת, ולכן כחו רב מן הברכה (שומר אמת לר"מ שצ"ל תפלה עמי קנב).

הסודר שצנח משמים

שבת בצפת, אלו הן צמד מלים שרק לשמען מתפשטת תחושת רגע בכל הגוף. לשלוח הצפיתית יש כח מיוחד שכושב את הלב. ואם בשבת עסקינו, תפלת שבת בבית כנסת צפתי תמיד חויתית ומרוממת. בתוך בתי הכנסת העתיקים המפוארים בינות לסמטאות הצעירות של העיר העתיקה, איש לא יכיר בך אם אורח אהר או שומא, תושב המקום. בבת הכנסת בצפת כלם יכולים להתפלל אצל כלם ולהרגיש בבית. התחושה בהם מיוחדת, חמה ומאחדת.

הספור שלפנינו התרחש בבית הכנסת דחסידי צאנז, בעיר העתיקה. בית כנסת זה נחשב לאחד מבתי הכנסת המפוארים שבגבעה העתיקה. שוכנים בו השטיבלך שבמהם נתן למצא מנוח כמעט בכל עת, ובו גם מקום המקוה שפתחו שעות רבות לרוחת צבור התושבים והנופשים. בבית הכנסת צאנז, כמו ביתר בתי הכנסת בצפת, נתן לראות תופעות שאינן מצויות בערים אחרות; יהודים שחזותם משדרת את היותם רחוקים מדרך התורה, כאלו שאולי זו להם הפעם הראשונה בבית הכנסת, השופכים צקון שיחם בהתרגשות ובדמעות כבוקאים ורגילים.

היה זה באחת משבתות הקיץ. מבית אחת המשפחות שהתארחו בעיר, יצאו אם ונתה הצעירה לעבר בית הכנסת כדי להתפלל תפלת שחרית. הן מצאו לעצמן מקום בקצות עזרת הנשים, במקום שבו נתן לחוש, לראות ולשמע את כל המתרחש בבית הכנסת. הבת נטלה בדיה את הסודר הקטן שהביאה לה אמה, נשענה על חלון עזרת הנשים והחלה להתפלל כשהסודר בדיה.

בפתע פתאום, אפסר שמתוך התרגשות שאחזה בה, נשמת הסודר מידי הידה וצנח מטה אל תוככי הכיל בית הכנסת, האם נבהלה. מלבד חרדתה לכבוד הסודר, לא היתה בדיה באותו רגע אפסרות לברר על ראשו של מי הוא צנח. היא חששה מאד, שמא נפל הסודר על ראשו של יהודי זקן או ילד רך בשנים.

האם המתונה בדריכות עד לסיים התפלה ונעמדה ביציאה מבית הכנסת; אולי תמצא לך קטן שתוכל לבקש ממנו לאתר בעבורה את הסודר. ומי יודע, אולי תזכה לפגוש את הנפגע ולהתנצל בפניו על המפגה.

עמדה האשה והתבוננה ביציאים מבית הכנסת, ולפתע יצא ממנו יהודי ומראהו רך ומזוהר. על ראשו ועמת שער מלבין המקסה בכפה לבנה ולבושו שונה במאד מהמקובל. מבטו התווה הסגיר מיד את העבדה שאין הוא מן הפוקדים את בית הכנסת בקביעות.

האיש יצא מבית הכנסת ובידו אחז, לא פחות ולא יותר, את הסודר הקטן שנשטט מידי בתה הקטנה. היא פנתה אליו, התנצלה בשם בתה על שארע ובקשה ממנו שישיב לה את הסודר.

"אין כל צורך להתנצל", השיב האיש באדיבות, "הסודר כלל לא נפל על ראשי, כי אם לצדי. לתמי סברתי שהוא נשלח

את הספור המפלא הזה ספר מגיד המישרים, רבי מנשה ישראל רייזמן שליט"א, שסכם את מסר העולה מתוכו: כדי לזכות לעזר ממרומים יצריך היהודי רק לרבות. לא משנה כמה הדבר רחוק מאתו, כמה אינו הגיוני. לא משנה אם יש לו או אין לו כחות או יכלת, אם רק ירצה באמת - בנרא העולם יעניק לו את הכת.

פניני פרשת השבועי בלק תשפ"א